

Diversiteit niet voor jouw sportclubs?

Concrete tips voor clubs uit alle sportfederaties

“Onze club heeft een tekort aan leden, zowel autochtone als allochtone sporters zijn méér dan welkom. Onze club staat dan ook open voor iedereen.”

Er ooit al eens bij stilgestaan dat de daling van het aantal leden in clubs in een stedelijke omgeving misschien te maken heeft met de veranderende bevolking in die omgeving? Er ooit al eens over nagedacht dat een talent in jouw sport wellicht gaat voetballen omdat hij of zij enkel voetbal kent of zich enkel in die club welkom voelt? Openstaan voor allochtone leden is al heel wat, maar toch net niet voldoende.

Waarom een diverse club worden?

Sportclubs in steden verschillen van clubs buiten de stad. Stedelijke clubs hebben het vaak moeilijk om infrastructuur te vinden, want ruimte is duur in de stad. En om sponsors te vinden, want de lokale bakker of bankdirecteur heeft meestal geen bijzondere band met de clubs uit de wijk. En ook: stedelijke clubs werken in een etnisch-cultureel diverse omgeving. Een groot deel van de kinderen in de stad zijn van allochtone herkomst. En die kinderen kiezen in hun vrije tijd opvallend weinig voor een sportclub. En dat voelen de clubs. Omdat een deel van de bevolking niet tot bij hen geraakt, daalt hun ledenaantal gestaag.

Dit artikel bekijkt hoe stedelijke jeugdsportclubs opnieuw een afspiegeling kunnen worden van hun omgeving. Hoe ze dus autochtone én allochtone spelers kunnen trainen. Met deze tekst willen we enkele concrete en haalbare tips geven om een diverse club te worden, op alle vlakken.

Voor we verder gaan, is een kanttekening noodzakelijk: we mogen de vaststellingen niet veralgemenen. Voetbal is heel populair bij allochtone kinderen, vooral bij jongens. Voetbal spreekt jongeren aan, van welke herkomst ook. En ook gevechtssportclubs tellen veel allochtone leden (zie artikel “De etnisch-culturele diversiteit in voetbalclubs anders bekeken” op www.vlaamsesportfederatie.be → Sport voor Allen → Doelgroepenbeleid → Allochtonen). Maar dit artikel richt zich naar de handbalclubs, omnisportclubs, tafeltennisclubs, atletiekclubs, gymclubs, dansclubs,... Stuk voor stuk sporten die je niet elitair kan noemen, die geen bijzonder hoge lidgelden vragen, maar die amper kinderen van andere herkomst aantrekken.

Algemene evolutie van stedelijke sportclubs

Veel stedelijke sportclubs zijn groot, of waren groot. Clubs die vroeger succes kenden, vinden de laatste jaren moeilijk voldoende leden. Dat hangt samen met de veranderende bevolking rond de sportclub: in stedelijke gebieden groeit het aandeel van allochtone inwoners. Zo is in Antwerpen één op drie van de nul- tot zeventienjarigen van allochtone afkomst. (Bron: Stad Antwerpen). Veel sportclubs hebben af en toe een lid van andere herkomst, maar niet in grote getale. Vaak haakt een allochtoon lid ook eerder af dan andere leden: soms na een jaar, vaak al na enkele trainingen. Ook al staat zo'n club open voor allochtone leden, de club trekt er vaak geen aan.

Over rekrutering. Hoe leden van andere herkomst bereiken?

Als een club beslist om zich aan te passen aan die veranderende omgeving, is het natuurlijk belangrijk om allochtonen te bereiken. Dat kan een club niet alleen! Daarvoor is een (vaak intense) samenwerking nodig met scholen, organisaties die werken met mensen van allochtone herkomst, personen uit de buurt,... Heel wat clubs werken nu al mee aan sportstimuleringsprojecten en kennismakingsdagen, die zich algemeen op nieuwe leden richten. Toch brengen ook dergelijke initiatieven niet veel allochtone leden binnen. Tenzij de club extra aandacht besteedt aan de achtergrond van kinderen van een andere etnisch-culturele herkomst.

Voor het aantrekken van allochtone leden is het belangrijk om de ouders te betrekken. Het is niet voldoende om enkel het kind te laten kennismaken met jouw sport

en club. Als het om een grote organisatie gaat (bijvoorbeeld van de gemeente of de provincie), vraag dan altijd aan de organisator welke inspanningen zij doen om de ouders te bereiken. Benadruk dat je achteraf een lijst wil met namen en telefoonnummers van geïnteresseerde kinderen, zodat iemand de ouders kan bellen. Luister voor, tijdens en na de activiteiten naar de ouders. Luister naar hun twijfels, vragen en vooroordelen en geef hen misschien al enkele antwoorden mee. Het kind alleen kan nooit al die vragen beantwoorden en zo zijn ouders overtuigen. Bovendien werkt bij nieuwe doelgroepen een persoonlijk gesprek meer drempelverlagend dan een goede flyer of een mooi infoboekje.

Over onthaal. Hoe betrek je een divers publiek bij je club

Als een ouder van andere herkomst zijn zoon of dochter komt inschrijven, ben je al een stap verder. Maar dan komt het moeilijkste: hoe besteed je op een goede

manier aandacht aan het onthaal? Allochtone ouders hebben weinig ervaring met het clubleven. Ze zien mooie terreinen, duur materiaal en overschatten vaak de financiële middelen waarover een club beschikt. Ze betalen lidgeld en verwachten in ruil daarvoor een professionele omkadering, zoals bijvoorbeeld op school. Als je als club weet dat iemand dergelijke verwachtingen koestert, kan je in een goed gesprek al veel misverstanden en wrevels voorkomen.

Een basisprincipe van interculturele communicatie is dat je al je evidenties en impliciete verwachtingen moet uitspreken. Begin dus bij het begin. Leg uit hoe de club werkt. Leg uit dat de trainers niet fulltime met de club bezig zijn en ook nog een job uitoefenen en dat ook de bestuursleden onbetaalde vrijwilligers zijn. Zorg ervoor dat je expliciet de verwachtingen (van de club en van de persoonlijke trainer) naar de ouders toe verwoordt. Clubs verwachten dat ouders komen supporteren voor hun kinderen, zeker tijdens wedstrijden. De aanwezigheid van ouders vormt de basis van een gezonde club. Maar de meeste allochtone ouders

vragen zich af waarom ze zouden gaan, ze zien niet in wat ze als ouder kunnen toevoegen aan wat de trainers en de club doen. Om allochtone ouders meer te betrekken, moet je je als club verplaatsen in hun positie. Als ouder zijn ze betrokken bij hun kind, meer dan bij de club. Zoek argumenten die aansluiten bij de opvoeding van de kinderen. De bezorgdheid om de toekomst van hun kinderen is uitermate groot bij allochtone ouders. Hoe hoger ouders het belang van de sportclub voor hun kind inschatten, hoe groter de kans dat ze zelf investeren in de club. Deze voordelen van clubsport, genoemd door allochtone ouders, kan je benadrukken in gesprekken met allochtone ouders of als basis voor campagnes:

- In de sportclub gaat het kind om met Nederlandstalige kinderen. Hun kind spreekt op de club dan ook Nederlands.
- In de sportclub leert het kind, meer dan nog op school, discipline aan.
- In de sportclub hebben “slechte vrienden” weinig invloed op hun kind, omdat er altijd een trainer toezicht houdt.

- Een club zorgt voor ontspanning in een beschermde omgeving, beter en veiliger dan op straat.
- Een kind dat zich wekelijks afreageert op een sportveld, is rustiger op school en kan zich daar beter concentreren.
- Als een kind veel prestatiedruk ervaart op school, is het goed om andere talenten te ontwikkelen zodat het kind zelfvertrouwen krijgt.

En hoe werk je aan divers aanbod? Sport is toch sport?

Alhoewel de sport zelf onveranderd blijft, zal de etnisch-culturele diversiteit toch de organisatie van de sport beïnvloeden. Enkele voorbeelden ter illustratie.

- In etnisch diverse clubs vormt het vervoer naar wedstrijden het grootste knelpunt. Vaak beschouwen allochtone ouders vervoer als de taak van de club. Het lidgeld dient immers om hun kind te laten trainen en wedstrijden te laten spelen. Waarom legt de club dan geen

bussen in naar de wedstrijden? Een club die daarover vaag blijft, oogst onbegrip en ergernis. Clubs kunnen krachtiger communiceren over wie instaat voor wedstrijdvervoer. Maak afspraken over vervoer op het moment van de inschrijving, verplicht ouders een beurtrol op te stellen voor het seizoen, vraag een financiële compensatie aan ouders die nooit kunnen rijden,...

- Voor trainers is het cruciaal om voldoende discipline te houden over de groep. Maar het groepsgegedrag van oudere spelers bezorgt trainers vaak kopzorgen. Tieners zoeken voortdurend waardering bij leeftijdsgenoten. Vooral bij jongens leidt die groepsdruk tot asociaal gedrag. Allochtone jongeren voelen zich op heel wat domeinen niet gewaardeerd en reageren van daaruit overgevoelig. Een groep met een sterke negatieve dynamiek leiden, vraagt extra competenties. In een club met een open visie op diversiteit hoeft een trainer zich niet te schamen omdat hij het extra moeilijk heeft met de groep allochtone spelers in zijn ploeg. De trainer moet tijdig met zijn zorgen terecht kunnen bij iemand binnen (of buiten) de club, voor advies, ondersteuning en tips.
- Naast de sportieve activiteiten organiseren sportclubs heel wat nevenactiviteiten. Ze ondersteunen het clubleven, financieel en sociaal. Een mosselsoep, quiz of het uitbaten van een kantine, versterken, naast hun financiële voordelen, ook het sociale netwerk rond de club. Ze maken ouders betrokken, zodat ze sneller taakjes opnemen en zich inzetten voor de club. Eens de club etnisch-cultureel diverser wordt, verzwakt dat sociale weefsel. De vertrouwde aanpak botst op zijn grenzen. Terwijl het vaak net de ouders zijn die een sportclub draaiende houden. Sommige sportclubs proberen daarom hun activiteiten interessanter te maken voor allochtone ouders. Ze vragen allochtone ouders om eten te bereiden of organiseren iets op maat van moeders en kinderen. Zo een aanpak vraagt dat de club haar visie op nevenactiviteiten herformuleert. Met de eindejaarsfuif kan de club tege-

moet komen aan de vraag van autochtone ouders en leden, de wafelverkoop moet vooral geld opbrengen en een interculturele activiteit is bedoeld om allochtone ouders meer bij de club te betrekken.

- Als trainer en club moet je voor de trainingen en clubagenda ook rekening houden met religieuze feesten. Vraag aan je leden hoe laat ze het vasten tijdens de Ramadan mogen verbreken. Je kan hen dan toelaten om tijdens de training even iets te eten en te drinken. Ook vraag je best tijdig wanneer Offerfeest of Suikerfeest vallen. Als je als club allochtone ouders en leden wil betrekken, hou je best rekening met die feestperiodes.

DUS ...

Aandacht geven aan etnisch-culturele herkomst in de sport is belangrijk. Het voorkomt heel wat onbegrip en frustratie. Het sluit aan bij de dagelijkse realiteit in heel wat steden en gemeenten. Anderzijds mag dat niet leiden tot denken in hokjes of stereotypen. Mensen zijn in de eerste plaats zichzelf, geen vertegenwoordigers van hun cultuur. Kansen van doelgroepen verhogen kan met algemene en specifieke maatregelen waar nodig. Op een positieve manier omgaan met diversiteit betekent op een respectvolle manier omgaan met individuele verschillen tussen mensen.

Dit artikel kwam tot stand met medewerking van Katleen Peleman. Katleen Peleman is coördinator cluster vrije tijd bij Antwerps Minderhedencentrum de8. Meer info over de8 vzw vind je op www.de8.be.

Meer weten?

In een etnisch diverse omgeving verdient communicatie extra aandacht. Duidelijke communicatie is er belangrijker dan ooit. In ons vierde Echo magazine van 2008 gaven we je enkele tips mee, je kunt ze nalezen op onze website www.vlaamsesportfederatie.be → Sport voor allen → doelgroepenbeleid – Links en documenten: “Nederlandse taal stimuleren bij kleuters via de sportclub”.